

BRITISK UTSTYR

EN SAMMELIGNING MELLOM TYSK OG BRITISK UTSTYR

Av Per Oscar Brandvoll

Publisert 06.04.2021

På www.krigenalletapte.site

OVERSIKT

SAMMENLIGNING AV BRITISK KONTRA TYSK UTSTYR.	3
LETTE INFANTERIVÅPEN.....	3
Pistol.....	3
Maskinpistol.....	3
Gevær.....	4
Maskingevær.....	5
UPANSREDE KJØRETØY.....	5
PANSREDE KJØRETØY.....	6
KANONER.....	6
Anti tank.....	6
Middels panservern.....	7
Tungt panservern/Feltkanon.....	7
Tungt feltartilleri.....	7
Lett luftvern.....	8
Middels luftvern.....	8
Tungt luftvern.....	9
STRIDSVOGNER.....	10
5 til 10 tonn.....	11
10 til 15 tonn.....	12
15 til 20 tonn.....	13
20 til 30 tonn.....	13
30 til 40 tonn.....	14
40 til 50 tonn.....	15
50 til 60 tonn.....	15
KONKLUSJON.....	16

SAMMENLIGNING AV BRITISK KONTRA TYSK UTSTYR.

Jeg har tidligere sammenlignet sovjetisk og tysk utstyr, så i en sammenligning med britisk utstyr vil vel tyskerne påny komme på siste plass? Britene vant jo krigen!

LETTE INFANTERIVÅPEN.

Pistol.

Tyskland brukte Walter og Luger. Begge våpnene var gode og pålitelige våpen, men dyre å produsere. Totalt ble 3,2 millioner produsert under krigen.

Britene brukte revolveren Enfield nr.2, ytelsen var langt dårligere enn de tyske våpnene. Antallet som ble produsert var lavt. **Tysk seier.**

Forklaring/Våpen	Luger	Walther	Enfield
Kaliber i mm	9	9	9 egentlig .380"
Patron	9x19 parabellum	9x19 parabellum	9x20
Utgangshastighet i m/sek	320	355	200
Vekt i kg med fullt magasin	0,968	0,890	?
Magasinkapasitet	8	8	6
Effektiv skuddvidde i m	50	50	45
Antall produsert	2 mill.	1,2 mill.	370 000

Maskinpistol.

Tyskland brukte MP 38 eller MP 40, også kalt Schmeisser. MP 40 er en nyere modell, som kom for å senke produksjonskostnadene og fjerne svakheter. At magasinet stakk så langt ned under våpenet var en minusfaktor for infanteristene når de lå på bakken, sammen med relativt høye produksjonskostnader og en tendens til forkiling.

Storbritannia brukte Stengun fra 1941 av, dataene var stort sett det samme som for de tyske våpnene. Våpenet var svært enkelt, fungerte omtrent alltid og var billig å produsere. Tyskerne ville på slutten av krigen produsere det samme våpenet til sin Volksturm, pga. kostnadene, men rakk bare å lage noen få tusen stykker. Det er blitt sagt, at britene tok i bruk så mange tyske patenter under produksjonen av Stengun, at de betalte lisenspenger til tyskerne via Sveits, helt til de oppdaget hvem som egentlig eide lisensene og fikk pengene.

Hvorfor ikke den britiske revolveren og maskinpistolen hadde samme kaliber, må skyldes at maskinpistolen krevde en patron med mer futt enn det revolveren ville tåle. I tillegg er det mer enn 50 år med ammunisjonsutvikling mellom de to. Stengunen hadde en lei tendens til å gå av når man minst av alt ønsket det. Enkelte ganger holdt det ikke med et skudd, men den fortsatte da til magasinet var tomt. Ett fornuftig trekk var derfor å ikke ha magasinet i våpenet, når det ikke trengtes.

Skottene har sin sverddans, hvor man danser mellom skarpslepne sverd. Hvis man har en Stengun roterende på gulvet i det den forsøker å tømme magasinet, blir dansen litt mer spennende.

I 1944 kom Tyskland med sitt stormgevær, et formidabelt våpen, med utførelse og data forøvrig slik vi finner igjen i mange av dagens våpen, som for eksempel AG-3. Dog kom våpenet for sent og i for få antall.

Britisk seier under tvil.

Forklaring/Våpen	MP38/40	Sturmgewehr	Stengun
Kaliber i mm	9	7,92	9
Patron	9x19 parabellum	7,92x33	9x19
Utgangshastighet i m/sek	380	685	380
Vekt i kg med fullt magasin	3,61	5,5	3,7
Magasinkapasitet	32	30	32
Effektiv skuddvidde i m	200	400	200
Antall produsert i mill.	1	0,424	3,5
Skuddtakt pr. min	400	500	500

Gevær.

Det britiske våpenet ble regnet som mer treffsikkert, hadde et større magasin og hadde en høyere skuddtakt. **Britisk seier.**

Forklaring/Våpen	Mauser 98 K	Lee Enfield
Kaliber i mm	7,92	7,7 (.303)
Patron	7,92x57	7,7x56R
Utgangshastighet i m/sek	755	745
Vekt i kg med fullt magasin	3,7-4,1	4,12
Magasinkapasitet	5	10
Effektiv skuddvidde i m	400	800
Antall produsert i mill.	12,8	Ukjent

Maskingevær.

Tyskland brukte MG 34 og MG 42. MG 42 er en nyere modell, som kom for å senke produksjonskostnadene og fjerne funksjonsfeilene. MG 42 var og er et fremragende våpen og ble brukt både som maskingevær og som mitraljøse.

Britene brukte også to forskjellige våpen. Et lett maskingevær, Brengun, og en tung mitraljøse, Vickers. Brengun var plaget av forkilinger, magasinet tok 30 skudd, men for at våpenet skulle virke, ladet man med 28 skudd. Vickers brukte belter av tøy, hvilket er uheldig i regnvær og snø. **Tysk seier.**

Forklaring/Våpen	MG34/42	Brengun	Vickers
Kaliber i mm	7,92	7,7	7,7
Patron	7,92x57	7,7x56R	7,7x56R
Utgangshastighet i m/sek	755/750	745	745
Vekt i kg	11,5/11,6	10,2	41,27 m/trefot
Magasinkapasitet/Belte	50 eller 75/300	30 (28)	250
Effektiv skuddvidde i m	1200	650	4000
Antall produsert i mill.	Ukjent	Ukjent	Ukjent
Skuddtakt pr. min	800-900/1500	500	450

UPANSREDE KJØRETØY.

Tyskland og Storbritannia brukte begge et stort antall forskjellige kjøretøy. Men i motsetning til den tyske hæren var den britiske motorisert fullt ut. Britisk hester fra hæren ble til og med solgt til Tyskland, når den britiske hæren gikk over fra hest til bil før andre verdenskrig.

Ved siden av Storbritannia var Canada den største produsenten av upansrede kjøretøy til den britiske hæren. I motsetning til mange av de tyske kjøretøyene var dette robuste og enkle kjøretøy. GM modellene, Bedford og Chevrolet, ble regnet som undermotoriserte, mens Fords modeller stort sett hadde nok hestekrefter.

Som eksempel på hvordan situasjonen var for den tyske hæren, kan jeg nevne hvordan kjøretøy parken var for det 6. tyske fallskjerm regimentet på D-dagen. Dette var en elite enhet og skulle i teorien være prioritert. Soldatene var stasjonert på forskjellige plasser nær invasjonstrendene.

Regimentet hadde en styrke på 3.500 soldater, disse hadde i alt sytti lastebiler til sin disposisjon, disse var av femti forskjellige typer og merker. Så de hadde ikke nok biler til transporten og fallskjerm jegerne måtte gå for å nå striden, men å samle regimentet for en konsentrert innsats var meget tidkrevende, siden de enkelte kompanier var fordelt på flere landsbyer over et stort område. De måtte også oppgi tanken på å få tak i tyngre våpen. Med tanke på at dette var en elite avdeling, må situasjonen ha vært enda vanskeligere for andre, mindre prioriterte avdelinger.

De tyske bilene var, men unntak av Opel Blitz, for kompliserte og for lite driftssikre. Når man også vurderer det store antall med forskjellige typer og merker som den tyske hær benyttet, er det klart at det må bli:

Britisk seier.

PANSREDE KJØRETØY.

Tyskland lagde et stort antall pansrede kjøretøy med og uten belter av forskjellige typer. Britene brukte amerikanske halvbelte kjøretøyer i tillegg til sine egne på hjul og belter. Siden de amerikanske ikke kan medtas i denne oversikten og tyskerne hadde et større utvalg av både hjulgående kjøretøy og halvbelter, må det bli:

Tysk seier.

KANONER.

Britenes øverste ledelse valgte å ikke bruke sine våpen i flere roller, slik som tyskerne brukte sin 88 mm luftvernkanon. Dette betød til syvende og sist at tyskerne hadde langt mindre kostnader til artilleriet og en enklere logistikk.

Anti tank.

Her veier det britiske 40 mm eller to-punderen langt mer enn den tyske 37 mm. Stort sett har de denne samme ytelsen, bortsett fra at de britiske granatene har en noe større vekt.

Storbritannia lagde ingen spreng granater til våpenet, hvilket reduserte våpenets verdi i strid. Den britiske kanonen hadde i tillegg en langt høyere silhuett samt at den også tok lengre tid å flytte på, siden hjulene ble tatt av når den ble satt i posisjon. Disse to siste punktene medførte alvorlige ulemper når man ville gjemme seg for fienden eller flytte seg raskt fordi man er oppdaget.

De tyske granatene var bedre egnet til å bekjempe panser, takket være at de hadde en noe større hastighet og at de kunne bruke granater med tungmetall kjerne.

Tysk seier.

Forklaring/Våpen	PVK 35/36	2 Punds antitank
Kaliber i mm	37	40
Stridsvekt i kg	435	797
Rør lengde i mm	1665	2082
Utgangsvinkel	-5 til 25	-5 til 23
Sideretningsbue	60	360
Utgangshastighet i m/sek	823	808
Ammunisjons typer	AP, APCR, HE, HL	AP
Effektiv skuddvidde i m	600	1000
Antall produsert i tusen.	14,5	?, men svært mange.

Forklaring på ammunisjonstypene: AP-Panserbrytende, APCR-Panserbrytende med tungmetall kjerne, HE-Sprenggranat, HL-Hulladning, HEAT-Hulladning.

Middels panservern.

Her veier det britiske 57 mm mer enn den tyske 50 mm. Det britiske våpenet har dårligere ytelse, er tyngre og kom i bruk senere, for sent vil mange hevde. Fortsatt var det ingen eksplosive granater til våpenet i starten.

Tysk seier.

Forklaring/Våpen	PVK 38	6 ponder
Kaliber i mm	50	57
Stridsvekt i kg	986	1144
Rør lengde i mm	2975	2564
Utgangsvinkel	-8 til 27	-5 til 15
Sideretningsbue	65	90
Utgangshastighet i m/sek	1198	821
Ammunisjons typer	AP, APCR, HE	AP, APDS
Effektiv skuddvidde i m	2500	1500
Antall produsert i tusen.	9,5	Ukjent.

Tungt panservern/Feltkanon.

Her veier den britiske 76,2 mm kanonen vesentlig mer enn den tyske 75 mm og det britiske våpenet har gjennomgående dårligere data. Det britiske våpenet var veldig populært og ble også brukt i en rekke stridsvogner. Men endelig hadde britene en antitank kanon som også skjøt sprenggranater fra starten av.

Tysk seier.

Forklaring/Våpen	PVK 40	17 ponder
Kaliber i mm	75	76,2
Stridsvekt i kg	1425	2097
Rør lengde i mm	3450	4580
Utgangsvinkel	-5 til 22	-6 til 16,5
Sideretningsbue	65	60
Utgangshastighet i m/sek	990	884
Ammunisjons typer	AP, APCR, HE	AP, APDS, HE
Effektiv skuddvidde i m	7600	?
Antall produsert i tusen.	23,3	Ukjent

Tungt feltartilleri.

Her begynner det å bli noe vanskelig å skille ut hva som er godt og dårlig, samt foreta en god sammenligning, fordi de to partene hadde forskjellige konsepter på hvordan artilleriet skulle brukes. Generelt kan en si at britene lagde flere av hver type, de

hadde stort sett lengre rekkevidde enn tilsvarende tyske våpen og at de britiske var mer allsidige våpen.

Britisk seier.

Lett luftvern.

Har ikke klart å framskaffe noen fra britisk side, men britene brukte en sveitsisk konstruksjon av merket Oerlikon. Hvor mange som britene produserte selv og hvor mange de fikk fra USA er usikkert, men de hadde over 50.000 slike 20 mm luftvernkanoner. Takket være bistand fra polske ingeniører ble våpenet forenklet for masse produksjon og gikk da under navnet Polsten Gun. Oerlikon ble regnet som et driftssikkert og rimelig våpen. Mer enn to hundre tusen av våpenet ble produsert fordelt på en rekke land. Man kan derfor anta med stor sikkerhet at det fortsatt er i bruk.

I Tyskland ble det laget to våpen, hvorav det siste må sies å være en videreutvikling.

Forklaring/Våpen	Luftvernkanon 30	Luftvernkanon 38	Oerlikon
Kaliber i mm	20	20	20
Stridsvekt i kg	463	405	68
Rør lengde i mm	2300	2253	1400
Utgangsvinkel	-12 til 90	-20 til 90	-10 til 90
Sideretningsbue	360	360	360
Utgangshastighet i m/sek	900	900	835
Skuddtakt pr. min.	280	450	450
Ammunisjons typer	HE	HE	HE
Maksimal skuddhøyde i m	3700	3700	3000
Antall produsert i tusen.	147	?	200

Sveitsisk seier.

Middels luftvern.

Her er svenskene vinneren, for Storbritannia kopierte Bofors sin 40 mm. Våpenet er langt tyngre enn tilsvarende tyske, men når høyere og har et tyngre skudd. Det ble produsert flest på tysk side.

Svensk seier.

Forklaring/Våpen	Luftvernkanon 36/37	Bofors L/60
Kaliber i mm	37	40
Stridsvekt i kg	1552	1981
Rør lengde i mm	3626	2250

Utgangsvinkel	-8 til 85	-5 til 90
Sideretningsbue	360	360
Utgangshastighet i m/sek	820	829
Skuddtakt pr. min.	160	120
Ammunisjons typer	AP, HE	AP, HE
Maksimal skuddhøyde i m	4800	6800 til 7200
Antall produsert i tusen.	15,17	2,8

Tungt luftvern.

Her er våpenet på tysk side bedre kjent som panservern kanon enn som luftvern kanon. Britene hadde sin 3,7 tommers kanon, men ordre fra byråkratiet eller ledelsen i det britiske forsvaret gjorde at våpenet ikke fikk montert siktemekanismer for kamp på bakken, det ble heller ikke laget panserbrytende ammunisjon for våpenet. Dette til tross for at de allierte var dominerende i lufta, slik at det knapt var et tysk fly å se, og at man ikke hadde noe egnet våpen mot de tyngre tyske stridsvognene. Det er flere forskjellige versjoner over hvorfor man valgte å ikke gjøre dette, men jeg tror at det hele bunner i manglende forståelse og stahet fra den øverste ledelsen, i likhet med det som skjedde med de britiske 40 mm, topunderen, og 57 mm antitank kanonene, som ikke fikk eksplosiv ammunisjon til tross for at en slik ammunisjonstype var laget for uttesting. I følge en forfatter ble 3,7 tommers kanonen brukt som antitank kanon under et slag i Midt Østen. Den britiske kanonen veier også langt mer enn den tilsvarende tyske.

Tysk seier.

Forklaring/Våpen	Luftvernkanon 88 mm	9,4 cm luftvernkanon
Kaliber i mm	88	94
Stridsvekt i kg	4983	9316
Rør lengde i mm	4930	4700
Utgangsvinkel	-3 til 85	-5 til 80
Sideretningsbue	360	360
Utgangshastighet i m/sek	820	792
Ammunisjons typer	AP, HE	HE
Maksimal skuddhøyde i m	14 600	18 800
Antall produsert i tusen.	20 754	?

I sum, en klar **tysk seier**.

STRIDSVOGNEN.

Jeg har igjen valgt å dele vognene inn i vektklasser. Dette fordi vekt delvis også er et uttrykk for kostnadene forbundet med produksjonen.

Storbritannias holdning til stridsvogner var preget av at imperiet ikke hadde prioritert hæren og at mange i ledelsen var tilhengere av hest og ikke en stinkende stridsvogn.

Generelt klarte Storbritannia ikke å produsere så mange vogner som Tyskland, men baserte seg i stor grad på amerikanske vogner. Britiske vogner var i de første krigsårene regnet som upålitelige og med dårlig stål i panseret. Når man da legger til at de britiske vognene, som hadde kanon, i lang tid var nødt til å nøye seg med to pounderen, 40 mm, er det klart at de første britiske vognene stilte med et handikapp. Kanonene var ikke bare ubrukelige mot infanteri og artilleri fordi de ikke hadde eksplosive granater, men etter hvert som de tyske stridsvognene fikk tykkere panser, var de også ubrukelige mot disse.

En stridsvogns effektivitet kan måles etter dens evne til å komme raskt til det stedet hvor den kan slå ut motstanderen, evnen til å tåle mer enn motstanderen og ha skyts som er bedre enn motstanderens. Skytset må også være anvendelig mot flere typer mål. Framkommelighet kan måles i antall hestekrefter pr. tonn, aksjonsradius, marktrykk, fri høyde over marken. Evnen til å motstå treff er målt i tykkelsen på panseret, stålqualität, om panseret er sveiset eller naglet sammen, evnen til å avvise og tåle skudd ved at panseret er skråstilt og plasseringen av panseret.

Skytsets effekt måles i kaliber, utgangshastighet, gjennomtrengningsevne i panser og vekt av sprenglegemet.

Hvordan vognene ledes er også avgjørende, så en god radio for toveis kommunikasjon er viktig. Det må også være mulig å kunne jobbe effektivt i vognen slik at alle effektivt kan få utført sine oppgaver, også hvis kamphandlingene trekker over tid. For mannskapet er det ofte ønskelig å kunne evakuere vognen raskt, hvis uhellet er ute.

Så kommer en rekke andre faktorer av mindre verdi, men det er tankevekkende at svært mange av tyskernes tunge stridsvogner, som Tiger, ble ødelagt av tyskerne selv. Dette hadde sammenheng med at vognen krevde mye vedlikehold, som situasjonen ved fronten ikke alltid tillot, og at man under retrett var avhengig av solide broer eller ferger pga. vognens store vekt. Den store vekten krevde også en annen Tiger som trekkvogn, hvis motoren streiket. Legg til at under transport på jernbane måtte den bytte belter og fjerne ytre løpehjul fordi vognen ellers ville være for bred, m.a.o. hver vogn hadde et eget sett med transport belter i tillegg til egne belter for strid. Disse beltebyttene var ikke gjort i en håndvending. Tigeren var også en stor forbruker av bensin, hvilket spesielt det siste krigsåret var en mangelvare.

Både Storbritannia og Tyskland klarte de siste krigsårene å sette en større kanon i sine stridsvogner uten større problemer og tap av ytelse. Panzer-III gikk fra en 37 mm kanon til en 50 mm og Panzer-IV fikk en stadig bedre 75 mm. Crusader gikk fra to pounderen til seks pounderen. Churchill vognen fra to pounderen til en 75 mm.

Britene hadde ingen allment respektert general som formulerte kravene til stridsvogner før andre verdenskrig. De folkene de hadde var ikke enige om kravene, var til dels dårlig likt eller deres råd ble ignorert. Kort sagt, de manglet en Guderian og de deltok ikke i den spanske borgerkrigen med egne vogner. De fikk dermed heller ingen relevante erfaringer fra mer moderne krigføring. De var plaget av gamle tradisjoner, konservatisme i alle ledd og lite med penger til hæren, for britene var det

båter for alle pengene.

5 til 10 tonn.

Tyskland lagde to vogner, Panzer I og Panzer II. Den første veide under seks tonn, hadde to maskingevær som bevæpning og ble laget i noe under 2.000 stykker. Den andre veidde under ti tonn og hadde en to cm maskinkanon og et maskingevær som bevæpning. Storbritannia lagde en vogn, Vickers Mark VI.

Tysk seier.

Forklaring/Navn	Panzer I	Vickers	Panzer II
Stridsvekt i tonn	5,4	5,283	9,5
Besetning	2	3	3
Høyde	1720	2230	2020
Bredde	2060	2050	2280
Lengde	4020	3990	4810
Motor i hk	60	88	140
Hk/tonn	11,11	16,7	14,7
Antall tusen prod.	2,8	6,3	1,9
Bevæpn., kanon mm	0	0	20
Antall mitr.	2	2	1
Hastighet i km/t vei/terreng	37/?	56/?	40/19
Aksjonsradius terreng, km	140	?	100
Aksjonsradius vei	200	200	150
Pansring i mm	6-13	4-14	5-30
Vadedybde i cm	60	?	92

10 til 15 tonn.

Tyskland brukte to tsjekkiske vogner, LT-35 og LT-38. Den første veide 11 tonn, hadde en 37mm kanon og to maskingevær som bevæpning. Tyskland hadde noe over 300 av denne i bruk. Den andre veide litt mindre og hadde samme bevæpning. Totalt i bruk av denne, om lag 1 500 vogner. Både de britiske og de tyske vogner var klinket sammen, hvilket medførte at hvis vognene ble truffet, risikerte man at klinker føk vegg imellom i stor hastighet. Begge de tsjekkiske vognene ble regnet som gode og driftssikre. Spesielt den siste vognen ble populær etter at man lagde selvdrevne kanoner basert på skrog og drivverk.

Storbritannia skilte mellom krysser og infanteri stridsvogner. De første var raske og de andre meget langsomme og, som navnet tilsier, laget for å støtte infanteriet. Den første britiske vognen i denne vektclassen var Matilda Mark I. Vognen ble regnet som ubrukelig FØR den ble satt i produksjon, men man hadde dårlig med alternativer. Krysser vogner var Cruiser Mark I A 9 og Cruiser Mark II A 10. Heller ikke disse var noen suksess, men noe bedre enn Matilda I.

Tysk seier.

Forklaring/Navn	35(t)	38(t)	Matilda I	A 9	A 10
Stridsvekt i tonn	11	10,5	11,16	13	14,4
Besetning	4	4	2	6	5
Høyde	2350	2350	1860	2640	2640
Bredde	2250	2250	2280	2490	2530
Lengde	4650	4650	4850	5790	5590
Motor i hk	115	125	70	150	150
Hk/tonn	10,5	11,9	6,3	11,5	10,4
Antall tusen prod.	0,3	1,5	0,139	0,125	0,175
Bevæpn., kanon mm	37	37	0	40	40
Antall mitr.	2	2	1	3	1
Hastighet i km/t vei/terreng	34/?	42/?	13/?	40/24	26/13
Aksjonsradius terreng, km	120	160	?	?	?
Aksjonsradius vei	190	240	130	240	240
Pansring i mm	16-25	15-25	12-60	6-14	8-30
Vadedybde i cm	77	90	70	80	80

Britenes innsats på stridsvogn fronten i de første årene før krigen, bærer preg av at dette ikke var prioritert og at man ikke vektla tekniske forbedringer. Man må også legge til at britene hadde så dårlige erfaringer med kvaliteten på drivverket på egne vogner, at nye konstruksjoner ble testet i det uendelige før de ble satt i masseproduksjon og sendt til fronten. På det tidspunktet var vognene som regel

utdatert i forhold til de tyske vognene, som de kom i kamp mot.

15 til 20 tonn.

Her hadde britene Valentine Mark III og tyskerne ingenting. Vognen var også den mest produserte britiske stridsvognen med 8.275 enheter. Den ble i motsetning til de andre britiske vognene, regnet som pålitelig og robust, også av russerne, som fikk en del av dem.

Britisk seier.

Forklaring/Navn	Valentine
Stridsvekt i tonn	16,3
Besetning	3
Høyde	2270
Bredde	2630
Lengde	5410
Motor i hk	135
Hk/tonn	8,3
Antall tusen prod.	8,3
Bevæpn., kanon mm	40
Antall mitr.	1
Hastighet i km/t vei/terreng	37/?
Aksjonsradius terreng, km	80
Aksjonsradius vei	140
Pansring i mm	8-65
Vadedybde i cm	90

Valentine vognens største svakhet var den dårlige kanonen. I løpet av vognens produksjonstid ble kanonen derfor erstattet med grovere skyts. Dette ga en tyngre vogn og større belastning på drivverket.

20 til 30 tonn.

Tyskland lagde to vogner, Panzer III og Panzer IV. Den første veide 22,3 tonn, fikk etter hvert en 50 mm kanon som erstatning for en 37 mm. I tillegg hadde vognen to maskingevær og det ble laget rundt 5.700 stykker. Panzer IV veide 25 tonn, hadde en 75 mm kanon og to maskingevær som bevæpning og det ble laget rundt 9.200 stykker.

Storbritannia hadde Matilda Mark II, Crusader og Cromwell. Matilda var stor og tung, kunne motstå det meste av tyske antitank våpen, men hadde en kanon som ikke kunne slå ut de samtidige tyske vognene i ørkenen. Den gikk også veldig sakte. Når 88 mm flak ble brukt mot den, var den sjanseløs.

Crusader var for tynt pansret, hadde dårlig kjøling, som en følge av at filtrene fort ble tette, derved mistet man igjen flere kjøretøy til motor problemer enn til tyske våpen.

Cromwell kom for sent og var for dårlig pansret, den var ellers på mange måter en god vogn. Alle de britiske vognene var boltet sammen, de tyske var sveiset. Hos begge parter hadde ingen av konstruksjonene skrånende panser.

Tysk seier.

Forklaring/Navn	Panzer III	Panzer IV	Matilda II	Crusader	Cromwell
Stridsvekt i tonn	22,3	25	26,9	20	27,9
Besetning	5	5	4	3	5
Høyde	2510	2680	2510	2230	2840
Bredde	2950	2880	2590	2640	3040
Lengde	5560	5930	5610	5990	6420
Motor i hk	300	300	190	340	600
Hk/tonn	13,5	12	7	16,9	21,5
Antall tusen prod.	5,7	9,2	3	5,3	4,5
Bevæpn., kanon mm	50	75	40	57	75
Antall mitr.	2	2	1	1	2
Hastighet i km/t vei/terreng	40/19	38/15	24/13	43/24	52/29
Aksjonsradius terreng, km	90	120	90	?	?
Aksjonsradius vei	140	180	145	322	280
Pansring i mm	18-50	10-80	20-78	7-51	8-76
Vadedybde i cm	100	120	91	100	122

30 til 40 tonn.

Ingen av partene lagde vogner i denne vektklassen i noe større kvanta.

40 til 50 tonn.

Tyskland lagde Panzer V. Vognen er mest kjent under navnet Panther. Den veide 45,5 tonn, hadde en 75 mm høyhastighets kanon og to eller tre maskingevær som bevæpning og det ble laget rundt 9.000 stykker. Vognen hadde en rekke svakheter når den første gangen kom i kamp, men dette ble etter hvert rettet opp.

Storbritannia lagde Churchill i en rekke forskjellige versjoner, den siste versjonen veide 40,6 tonn, hadde en lavhastighets 75 mm kanon og to maskingevær som bevæpning. Kanonen var ikke i stand til å trenge igjennom de tyngste tyske vognene frontalt. Det ble laget rundt 5.460 stykker av alle versjoner. Vognen var driftssikker og robust, hadde et romslig skrog, men liten fart. Churchill var kjent for å klare seg godt i vanskelig terreng, takket være den gode og presise styringen. Kanonene på alle versjoner var for dårlige i strid mot stridsvogner for en så tung vogn. Vognen var sveiset, men hadde ingen skrånende flater.

Også statsminister Churchill regnet sin navnebror som dårlig.

Tysk seier.

Forklaring/Navn	Panzer V	Churchill
Stridsvekt i tonn	45,5	40,6
Besetning	5	5
Høyde	3100	2490
Bredde	3270	3250
Lengde	8650	7540
Motor i hk	700	350
Hk/tonn	15,3	8,6
Antall tusen prod.	9	5,5
Bevæpn., kanon mm	75	75
Antall mitr.	2 eller 3	2
Hastighet i km/t vei/terreng	46/24	25/13
Aksjonsradius terreng, km	100	?
Aksjonsradius vei	160	?
Pansring i mm	26-100	19-152
Vadedybde i cm	170	102

50 til 60 tonn.

Tyskland lagde Panzer VI. Vognen er mest kjent som Tiger. Den veide 55 tonn, hadde en 88 mm kanon og to maskingevær som bevæpning og det ble laget rundt 1.300 enheter. De allierte hadde ingen stridsvogn som var like tung. Tiger hadde en del svakheter, men var i det store og hele et fryktet våpen.

Britene lagde ingen vogner med en god kanon for stridsvogn bekjempelse før etter at krigen var over. De brukte derfor amerikanske Sherman vogner utrustet med den britiske 17 punderen.

Tysk seier.

KONKLUSJON.

Helt klart en overlegen tysk seier totalt. Stort antall relativt driftssikre vogner med en grov kanon, lav høyde, stor aksjonsradius, stor framkommelighet.

Storbritannia evnet ikke å produsere stridskjøretøy med gode kanoner og vogner i stort antall. De som ble laget kom for sent, slik at de fortsatt var underlegne motstanderens vogner. De ble reddet av USA både når det gjaldt stridsvogner og halvbelter. Årsaken var sen start, manglende evne til å lytte til de som hadde sunne ideer om stridsvogner og antitank kanoner. Dette ga en industri som ikke hadde den nødvendige kompetansen, erfaringen eller utstyret i de første årene. Den sene starten skyltes prioritering av flåten og flyvåpenet foran hæren og troen på at den franske hæren kunne stoppe tyskerne.

Når de allierte heller ikke fikk testet sine vogner mot andre lands moderne vogner i en moderne stridssituasjon, slet de med gammeldags oppfatninger om strid med stridsvogner fram til krigen begynte og i lang tid framover. Noe av dette skyldes også konservatisme og det faktum at mange av de øverste lederne for stridsvogner kom fra et kavaleri oppsatt med hest.

Britene fikk ingen egne vogner med en tung høyhastighets kanon før andre verdenskrig var over, så denne vognen, Centurion, ble først brukt under Koreakrigen. Arbeidet med konstruksjonen av vognen startet første i 1943. Det året hadde både Tiger og Panther allerede vært i kamp. De første Centurion vognene hadde bare en 76,2mm kanon, men nå hadde skroget en skrånet pansring. Det skulle gå tre år før den fikk en tyngre kanon, 84mm, som kunne måle seg med Tigerens 88mm. Denne vognen veide 49 tonn, hadde en motor på 650 hester og en rekkevidde på beskjedne 80km. Motoren ga den en toppfart 35km/t. Med dette som målestokk var britene fem år etter tyskerne i stridsvogn konstruksjon og produksjon.